

en mere kompleks interaktion mellem medier, samfund, kulturer og mediebrugere.

For film- og medievidenskaben i nyere tid har globaliseringen først og fremmest betydet et opbrud fra tendensen til at forske i medier på nationalt plan, således som man fx ser det i studiet af europæisk film- og mediekultur og europæisk medieoffentlighed (Ørsten 2004, Trenz 2005, Wood 2007, Jäckel 2003, Wieten, Murdoch & Dahlgreen 2000, Hjarvard 1995a og 2001c), eller som man ser det i studiet af multikulturelle aspekter eller globale dimensioner i de nationale mediekulturer eller på tværs af nationale kulturer med fokus på mediebrugere og reception eller bestemte genrer i den globale mediekultur (Bruhn Jensen 1998, Bondebjerg 1993).

Ib Bondebjerg

Se også: Interkulturel medieoplevelse

Erving Goffman

Erving Goffman (1922-82) var ph.d. i sociologi fra University of Chicago i 1953. Hans første ansættelse var på National Institute of Mental Health i Maryland, og i 1957 kom han til Department of Sociology på Berkeley, hvor han i 1962 blev udnævnt til professor. I 1968 blev han ansat på University of Pennsylvania, hvor han blev til sin død i 1982.

Goffman var mikrosociolog og interesserede sig for individet i social interaktion og kommunikation i hverdagen. Han benyttede ofte antropologisk deltagende observation og feltarbejde i sine empiriske arbejder, men nævnte også den tyske filosof Georg Simmel og den franske hverdagssociolog Emile Durkheim blandt sine faglige forbilleder. Han så ►interpersonel kommunikation som et fænomen, der er med til at

konstruere både individet og den sociale situation. Hans arbejder kan ses som et tidligt forsøg på at beskrive et flydende forhold mellem struktur og aktør i en konkret situation. Goffman har haft stor betydning for medievidenskaben. I den første del af forfatterskabet brugte han mest antropologiske metoder, mens han i den sidste del blev mere lingvistisk og konversationsanalytisk orienteret.

Goffmans første bog, *The Presentation of Self in Everyday Life* fra 1956 sammenlignede social interaktion med en teaterscene, hvor noget foregår på scenen, mens andet foregår bag kulisserne. Termene "front stage" og "back stage" har været inspirerende i medievidenskaben. Bogen blev især populær i en udvidet udgave fra 1959 (*Vore rollespil i hverdagen* 1974, oversat til norsk efter 1959-udgaven). Her beskriver Goffman selvet som både en karakter og en performance og sammenligner igen med teateret i sin beskrivelse af kommunikation mellem mennesker og i situationelle rollespil. Goffman er inspireret af Kenneth Burke (1951), når han beskriver individets optræden eller performance som et "face" eller en facade, der enten kan være kynisk påtaget – Goffmans eksempel er en politiker eller en læge – eller "ægte" i den forstand, at selvet går helt op i sin rolle. Facaden skal vedligeholdes, kroppen og påklædningen skal understøtte facaden. Det kalder Goffman "front management". Selvet kan indgå i hold eller teams med andre individer i kulisser, der ofte er faste, fx golfklubben eller kontoret som regioner, hvor bestemte optrædere er foretrukne. Den performative maske, selvet bærer, er ikke noget ydre eller påtaget; "the mask is the truer self" (Goffman 1959:19) – selvet skabes i og med sin performance i en social situation, selvet er ikke den bagvedliggende årsag til den. Dette grundsyn

betyder, at Goffman egner sig til at undersøge socialt konstruerede verdener med, og ►Anthony Giddens (1984) refererer da også til Goffman i sin teori om "structuration".

Mest betydningsfuld for medievidenskaben har Goffmans face-teori og sontring mellem forskellige scener været. "Front stage" – eller scenen – er normalt det, der konstituerer virkeligheden, mens "back stage" – bag scenen – anses for at være mere eller helt privat. Goffmans eksempel – som han har fra George Orwells *Down and Out in Paris and London* (1933/1940:68-69) – er tjeneren, der serverer servilt i restauranten, men som smider "masken" når hun kommer ud i køkkenet og snakker med køkkenpersonalet. Goffmans pointe er dog, at hun også her bærer maske, den er blot anderledes.

Inden for medievidenskaben har begreberne "front stage" og "back stage" været produktive i analysen af medieret interaktion. I *No Sense of Place* fra 1985 nuancerer og udvider Joshua Meyrowitz Goffmans begreber med termer som "middle region" og "sidestage glance". I kommunikation på tv, er Goffman blevet revitaliseret inden for medievidenskaben – bl.a. i flere analyser af reality-tv. Goffmans definition af de tre rolletyper: optrædende, tilskuere og udenforstående gælder også for medieroller, ligesom der findes "holdledere" her, fx studieværter, der får andre deltagere til at opføre sig efter reglerne og kan tildele andre optrædende deres roller.

I *On Face Work* (1955) udfoldes ansigtsarbejdet, som normalt foregår med andres hjælp, fordi alle føler ubehag, hvis en taber ansigt. En række reparationsritualer, såsom at se væk, at le, at bruge ironi m.m. kan redde et truende ansigtstab. *Interaction Ritual* (1967) samler en række artikler om social samhandling, bl.a. om hvad den fysiske afstand individer imellem betyder for

kommunikation og omgang i det offentlige rum. Går en anden ukendt (for) tæt på os, kan vi fx tolke det som en afvigende adfærd eller en trussel (proximity), mens vi selv vil være tilbøjelig til at vise respekt ved at markere en vis fysisk afstand fx til chefen eller dronningen. I *Asylums* (1961) og *Stigma* (1964) analyseres afvigelsens patologi på et psykiatrisk hospital (1961) i forhold til de kropstegn, der definerer en som anderledes – såsom køn, hudfarve eller handicaps. I *Frame Analysis* (1974) fokuserer Goffman desuden på, hvordan rammen definerer situationen såsom leg eller alvor. I *Forms of Talk* (1981) fortsættes rammeanalysen, men nu som en lingvistisk analyse af fx radioværtens rolle i envejskommunikationen til tilhørerne. Endelig er *Gender Advertisements* (1976) en systematisk aflæsning af en række af de sociale ritualer med et særligt blik for kønsforskelle i fotografier, såsom størrelse, positur, afstand m.m. Ikke mindst den sidste blev en stor inspiration for analysen af ►køn i visuelle medier.

Karen Klitgaard Povlsen

Se også: Deltagerobservation; Etnometodologi; Køn og medier; Medialisering; Medium theory (Toronto-skolen); Harvey Sacks

Supplerende læsning: Hviid Jacobsen & Kristiansen 2000, Hviid Jakobsen 2010

Nelson Goodman

Nelson Goodman (1906-1998), amerikansk filosof og ►semiotiker, uddannet ved Harvard, ph.d. 1941 og professor samme sted fra 1967. Hans semiotiske synspunkter ligger på forskellig måde i kim i hans tidlige bidrag til logik, metafysik og erkendelsesteori, men udvikles især i forbindelse med hans æstetiske teori i bogen *Languages of Art*: